

kell érteni, hanem annak eredeti értelmét, az államélet tanát. Minden iskola feladata a tanulót nemcsak az államélet elemeivel (állampolgári ismeretek), az államélet keletkezésével (történet) hanem az állami élet geográfiai alapjaival, a jelen és jövő fejlődés lehetőségeivel (geopolitika) is megismertetni. Vagyis a geopolitika tulajdonképpen alkalmazott politikai földrajz. Ezzel a széleskörű iskolai mozgalommal jövő számunkban foglalkozunk részletesebben.

8. Az iskola és kézművesség. Köztudomású, hogy főképpen Poroszországban a mi polgári iskolánkkal azonos célú intézmény a hat évfolyamú Mittelschule. Erről az iskoláról nyilatkozik a német Reichsverband des deutschen Handwerks című nagy egyesülés egy »Schule und Handwerk« című füzetben olyan formában, hogy az bennünket magyarokat is erősen érdekelhet. Az egyesület szembeszáll minden kísérlettel, amely arra törekszik, hogy az önálló Mittelschulét valamely más intézmény, főleg a népiskola felső tagozatává óhajtaná tenni. Ragaszkodik az önálló Mittelschulehoz, mert éppen ez az iskolafaj az, amely gyakorlati irányával, a gyakorlati élet szükségleteire való beállítottságával olyan alapot teremt, amely a hivatásra való kiképzés magasabb igényeinek is eleget képes tenni. A Mittelschule általános műveltséget nyújtó intézmény, amely a tanuló minden testi és szellemi erőit ébreszti, nemesíti és gazdagítja, hogy az élet gyakorlati feladatait megoldhassa. A kézművesipar utánpótlását azzal is szolgálja, hogy a gazdasági életre nélkülözhetetlen tantárgyakat, mint német nyelvet, matematikai és természettudományi ismereteket, főképpen kereskedelmi számtant, könyvviteltant, rajzot, gyorsírást, kézimunkát és kerétszövetet szép eredménnyel tanítja.

Azzal, hogy ez az iskola végbizonyítványt, középfokú érettségről bizonyítványt adhat, ebben az iparosság a gyakorlati ember kiképzésének értékelését látja. Az iparosság kívánatosnak tartaná, hogy ilyen önálló, hat évfolyamú iskolák az egész birodalom minden országában állíttatnának. (Allgemeine deutsche Lehrerzeitung.) (Szenes. Adolf.)

LAPSZEMLE

A Magyar Pedagógia 1934. évi 7—8., szeptember-októberi számában *Baranyai Erzsébet* tollából »A német neveléstudomány legújabb alakulása« című nagyobb tanulmányt olvashatjuk.

A Németország politikai életében beállott nagyjelentőségű irányváltozás az élet és tudomány minden ágában változásokat hozott létre. Ha a német pedagógiai folyóiratokat mostanában forgatjuk, a cikkek címeinek nagy részében ott találjuk a »nemzetközi szocializmus«, »horogkereszt« stb. kifejezéseket. A németek az új politikai felfogást kiterjesztették a nevelés terére is. A politika határolja körül és irányítja a nevelést. A neveléstani elveket részben átformálják, részben okadatolják politikai ideológiájukkal, de egyszersmind a kutatásokat új terekre is kiterjesztik.

Baranyai Erzsébet tanulmányában ennek a folyamatnak egyes tényeit

állapítja meg és vizsgálja. Végső következtetésül megállapítja, hogy a politika által befolyásolt neveléstudomány elveszíti egyetemes érvényét, viszont az új kérdések vizsgálata nyereséget jelent.

Egy kisebb közlemény *Weszely Ödönnek* a pécsi egyetem megnyitásán, 1923. okt. 24-én tartott beszédét (*Az egyetemi tanulmányok módszere*) és *Imre Sándornak* 1933. máj. 29-én Szegeden tartott évzáró szavait (*Hagyomány és nevelés viszonya*) méltatja. A folyóirat ezeken kívül 15 könyvismertetést ad, amelyek közül legjelentősebb *Gyulay Agostnak Fináczy Ernő: Nevelélméletek a XIX. században* c. munkájáról írt méltatása. (mgv.)

Magyar Tanítóképző (1934. évi 9. szám.) A folyóirat novemberi száma vezetőcikkében *Szalatsy Richárdnak: A gyakorló iskolai tanító szerepe és helyzete a tanítóképzés szolgálatában.* című előadásának anyagát közli. A cikkben a szerző megállapítja, hogy az újabb időben a tanítóképzőintézeti gyakorló iskolai tanítói állás már nem olyan kívánatos, mint a múltban volt. A tanítók legkiválóbbjai nem törekednek ez állás után. Ennek az lesz a következménye, hogy a tanítóképzés nivója ezen a fontos területen a jövőben süllyedni fog.

Az orvoslás módját 4 pontban foglalja össze: a) a gyakorló iskolai tanítói munkakör könnyítésében, ami azáltal volna elérhető, hogy a gyakorló iskolák mai kettős tagozatukkal szemben az I—II., III—IV., és V—VI. osztályos háromtagozatú iskolákká alakíttassanak át; b) hogy a gyakorló elemi iskolai tanszemélyzet előtt a 9000/927 M.E. rendelettel már biztosított különös díjazás mellett még a VI. f.ő. is megnyitassék; c) a szolgálati idő részükre 40 évről 35 évre szállíttassék le; és végül d) a gyakorló iskolai tanítók kapják meg a tanítóképzőintézeti gyakorló iskolai tanári címet.

Méltán figyelmet érdemel a tanulmánynak az a része, mely e fontos állásnak a tanítóképzésre gyakorolt kétségtelenül érdemleges befolyását és ezáltal nemzeti művelődésünkre való hatását fejtegeti. Pontosán precizozza a gyakorló iskolai tanítónak a jövődő néptanítói generáció gyakorlati kiképzése körül teljesítendő felelősségteljes, irányító munkaköré- és megállapítja, hogy ezt az állást csak egész ember töltheti be, ki széleskörű elméleti és gyakorlati ismeretekkel rendelkezik és ki egész lelkiülettel, hivatásszeretettel és idealizmussal csüng ezen a pályán. Számba kell venni, hogy a gyakorló iskolai tanító nap-nap után »kirakatban« dolgozik s ez a munka az idegrendszernek állandóbb és nagyobb fokú igénybevételével jár. A gyakorló iskolai tanítók kiválasztását úgy látná helyesnek, ha a jelesebb s arra vállalkozó tanítók egy minisztériumi szakbizottság előtt négy egymásután következő vizsgálat után tanítóképzőintézeti gyakorló iskolai tanárokká minősíttetnének. A gondos tanulmánynak alapelveivel minden tekintetben egyetértünk. Így tisztán látjuk annak az irányító és nevelő munkának jelentőségét és fontosságát, amelyen át a gyakorló iskolai tanítók az ország különböző részeibe évenként szétszóródó tanítónemzedékek jövődő munkásságaikra benn az anyaintézetben gyakorolnak. Ez okból tényleg fontos, hogy a gyakorló iskolai tanítók megfelelő vizsgálatokon át a tanítók legjobbjáiból választassanak ki. Kétségtelen az is, hogy e nehéz, speciális munkakört csak hivatásszerető és kimondottan hivatásuknak élő egész emberek láthatják el. A pálya valóban nagy idegfeszültséget ki-